

INFOBLAD AGRARIËRS

> ZOMER 2022

**INFOBLAD
GAAT DIGITAAL**

**WATER INLATEN VOOR
WEIDVOGELS**

**WATERNAVEL:
EEN PROBLEEM VAN
ONS ALLEMAAL**

INHOUD

- 03 Infoblad gaat digitaal
- 04 Waterbeheer bij droogte: samenwerken en afstemmen
- 07 Waterinlaten voor weidevogelbeheer is mogelijk
- 08 Aanpak perceelemissie noordelijke kleischil
- 09 Bezem door de middenkast
- 10 Advies en subsidie helpen bij aanpassen erf om erfafspoeling te voorkomen
- 12 Waterviel: een probleem van ons allemaal
- 14 Een nat jaar... terugblik 2021

COLOFON

WETTERSKIP FRYSLÂN
Postbus 36 | 8900 AA Leeuwarden
T 058 - 292 22 22
info@weterskipfryslan.nl
weterskip.nl

Infoblad Agrariërs | zomer 2022, nummer 26 |
Infoblad Agrariërs is het informatieblad van Weterskip Fryslân voor alle agrariërs in Fryslân en het Groninger Westerkwartier | oplage: 5.120 | teksten: Weterskip Fryslân | eindredactie: team communicatie | vormgeving & opmaak: GH+O communicatie, Leeuwarden | fotografie: Weterskip Fryslân, Daniël Hartog, Fotobureau Het Hoge Noorden, eigen medewerkers | druk: Grafische groep van der Eems, Easterein

INFOBLAD GAAT DIGITAAL!

Wil je de informatie uit infoblad agrariërs voortaan digitaal ontvangen? Scan dan de QR code en vul alvast je gegevens in. Of stuur bijgaande antwoordkaart op via de post. Je kunt je gegevens ook mailen naar communicatie@weterskipfryslan.nl. Je krijgt 'm dan in het vervolg in je mailbox. Een digitale editie is duurzamer; geen papier, geen inkt, geen vervoer. En we kunnen je sneller informeren over actuele onderwerpen.

PRIVACYVERKLARING INFOBLAD AGRARIËRS

Elk adres in Fryslân en het Groninger Westerkwartier dat bij ons bekend staat als agrarisch bedrijf, ontvangt het Infoblad Agrariërs. Met het Infoblad informeren we je over wet- en regelgeving van het waterschap die voor jou van belang is. Bij het bedrijf dat de verzending doet, leveren wij voor elk nummer een naam- en adressenlijst aan. Het bedrijf vernietigt deze lijst na gebruik. Wil je geen Infoblad Agrariërs meer ontvangen, meld je dan af door een mail te sturen naar communicatie@weterskipfryslan.nl.

Je mag jouw gegevens altijd inzien en laten wijzigen of wissen. Ook mag je eisen dat de verwerking van jouw gegevens wordt beperkt en een klacht indienen bij de autoriteit persoonsgegevens. Je mag ook officieel bezwaar maken tegen de verwerking van jouw gegevens. Hiervoor kun je een verzoek indienen bij de functionaris gegevensbescherming (privacy@weterskipfryslan.nl).

Het voorjaar van 2022 is erg droog begonnen. Halverwege mei was het neerslagtekort zelf vergelijkbaar met 1976; het droogste jaar sinds de start van deze metingen. Geen goede start van het groeiseizoen. Gelukkig hadden we na de natte maand februari nog een goede grondwaterbuffer. Wetterskip Fryslân neemt bij droogte of dreigend watertekort verschillende maatregelen. Maar aanhoudende droogte is niet alleen een crisis van het waterschap, maar van iedereen. Samenwerken en afstemmen is nodig om watertekorten en beregeningsverboden te voorkomen.

BUFFER OPBOUWEN

We laten extra water in vanuit het IJsselmeer om het water in de Friese meren en kanalen aan te vullen en de waterkwaliteit goed te houden. Van daaruit wordt het water verdeeld over sloten en vaarten in polders en deelgebieden. Onze rayonbeheerders houden waar mogelijk hogere waterstanden in vaarten en sloten aan om een buffer op te bouwen. En we hekkelen extra om doorstroming in het water te verbeteren. Maar het kan voorkomen dat deze maatregelen lokaal niet voldoende zijn om het water op peil te houden.

TIJDELIJKE MAATREGELLEN

Wateronttrekking mag niet leiden tot zichtbare peilverlaging. Aanvoer en onttrekking van water moeten in evenwicht blijven. We kunnen tijdelijke maatregelen nemen wanneer het waterpeil in sloten en vaarten te laag is en het niet mogelijk is meer water aan te voeren of de doorstroming te verbeteren. In gebieden met een watertekort kunnen we een tijdelijk beregeningsverbod instellen om het waterverbruik te verminderen. Grasland mag dan bijvoorbeeld niet meer worden besproeid met water uit de sloot. Natuurlijk willen we zo'n beregeningsverbod zo lang mogelijk voorkomen. Daar kunnen agrariërs bij helpen (zie kader).

Ook verminderen we bij een dreigend watertekort in meren en kanalen de doorspoeling met zoet water. Als er geen droogte is, laten we dagelijks water in uit het IJsselmeer om de waterkwaliteit op peil te houden en het binnendringen van zout zeewater tegen te gaan.

VERDRINGINGSREEKS

De volgende stap die het waterschap dan kan nemen is het instellen van de verdringingsreeks. In de verdringingsreeks is door Rijk en provincie vastgelegd welke belangen het eerst gekort worden bij een (dreigend) watertekort. Kijk voor alle maatregelen en waterbeheer bij droogte op www.wetterskipfryslan.nl/droogte.

HAALBAAR, BETAALBAAR EN EFFECTIEF

Naast dit soort maatregelen zijn er andere grootschalige maatregelen nodig om water vast te houden. Denk naast peilverhoging aan het verbreden van sloten en het inrichten van diepe polders als waterberging. Ieder gebied is verschillend. We hebben veen-, zand- en kleigronden. En binnen gebieden zijn hoogteverschillen en verschillen in de mogelijkheid om water aan- of af te voeren. We willen voldoende water vasthouden bij droogte en tegelijkertijd ook voldoende kunnen afvoeren bij zware regenval. Het is zoeken naar een goede balans. Herinrichting van waterbeheer in een gebied is complex en vraagt forse investeringen. Per gebied moeten we daarom samen met gebruikers en grondeigenaren bekijken wat haalbaar, betaalbaar en effectief is.

LEREN ACCEPTEREN

Ook gemeenten en provincies hebben een rol door water meer sturend te laten zijn in het ruimtelijk beleid. En het kabinet werkt aan een Nationaal Programma Landelijk Gebied. In gebiedsprocessen moeten we slim kijken hoe we maatregelen zo goed mogelijk kunnen combineren. Overal meer water vasthouden is niet iets wat we in een paar jaar kunnen regelen. Maar we zetten goede stappen. En we zullen droogte en wateroverlast voor een deel ook moeten leren accepteren. We kunnen niet alles oplossen. Wel proberen we de schadelijke gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

WATERBEHEER BIJ DROOGTE: SAMENWERKEN EN AFSTEMMEN

HOE KAN IK HELPEN BIJ DREIGEND LOKAAL WATERTEKORT?

- Als gebruikers binnen een gebied met hetzelfde watersysteem onderling afspraken maken over de waterverdeling (wie, wanneer en hoeveel).
- Overleg met de rayonbeheerder over het watergebruik (058 – 292 22 22).
- Zorg voor goede doorstroming. Houd duikers schoon.
- Stop eerder met het beregenen van gras en mais ten gunste van akker- en tuinbouwgewassen.
- Beregen op zonnige dagen niet op het heetste moment van de dag. Dan gaat er veel water verloren door verdamping.

WAT DOEN WE OM DROOGTE STRUCTUREEL AAN TE PAKKEN?

De afgelopen jaren hebben we in verschillende gebieden maatregelen genomen om meer water vast te houden en zo minder last te hebben van verdroging en droogteschade. Bijvoorbeeld het plaatsen van regelbare stuwen, aanleg van extra inlaten, het hoger leggen van duikers, het minder diep maken van sloten en de aanleg van infiltratiegreppels om meer water te kunnen bufferen en benutten. En we hebben nog een flink aantal maatregelen in voorbereiding om water vast te houden bij landbouwbedrijven en natuurgebieden. Uitvoering hiervan staat in 2022 en 2023 op het programma. Zo is er in het kader van de Regiodeal Zuidoost een miljoen euro beschikbaar voor aanleg van regelbare stuwen in het zandgebied. Verder werken we samen met provincie, gemeenten, landbouw- en natuurorganisaties aan de uitvoering van het Friese veenweideprogramma. Uiteindelijk doel is de peilen te verhogen. In gebiedsprocessen geven we hier de komende jaren samen met grondeigenaren en gebruikers invulling aan.

VRAAG TIJDIG VERGUNNING AAN VOOR WATERONTTREKKING

Voor een goed waterbeheer is het belangrijk dat we inzicht hebben in het gebruik van oppervlakte- en grondwater. Daarom is in sommige gevallen een vergunning of melding verplicht.

Voor het onttrekken van oppervlaktewater heb je een vergunning nodig wanneer je dit doet:

- uit hoogwatercircuits
- uit gebieden met een peil boven boezempeil (52 centimeter beneden NAP)
- op de Waddeneilanden

Voor het onttrekken van grondwater:

- heb je een vergunning nodig bij grondwateronttrekking van meer dan 60 kubieke meter water per uur.
- bij onttrekking van minder dan 60 kubieke meter water per uur geldt een meldingsplicht.

Een vergunning aanvragen of melding doen? Dat kan via www.omgevingsloket.nl

WATERINLATEN VOOR WEIDVOGELBEHEER IS MOGELIJK

Grondeigenaren die aan weidevogelbeheer doen, mogen hiervoor een inlaat in de waterkering aanleggen. Hiermee maken we het makkelijker om weilanden plasdras te zetten. De inlaat moet wel aan bepaalde voorwaarden voldoen. Je moet als grondeigenaar daarom eerst een vergunning aanvragen voordat je een inlaat aan mag leggen.

Weidevogels, zoals de grutto en de tureluur, hebben baat bij weilanden waar een laagje water staat. In deze zogenoemde plasdras weilanden is de bodem drassig. Hierdoor kunnen ze met hun snavel naar voedsel zoeken. Droge grond is daarvoor te hard.

Om het weiland drassig te maken, haalt de grondeigenaar meestal water met een slang en een pomp uit de nabijgelegen poldersloot, vaart of meer. Een inlaat is een buis door de waterkering met een afsluitbare klep. Die hoeft de grondeigenaar alleen maar open te zetten om water op het land te laten lopen. Hierdoor wordt het beheer voor de grondeigenaar eenvoudiger.

KOERSWIJZIGING

We waren in het verleden geen voorstander van extra inlaten door de waterkering. De kering dient om water uit sloot, vaart of meer tegen te houden en zo wateroverlast te voorkomen. Ieder object op, in of door de kering is een extra factor om rekening mee te houden in het waterbeheer.

Bestuurder Jan van Weperen: 'Met deze koerswijziging willen we graag bijdragen aan betere omstandigheden voor de weidevogels en grondeigenaren tegemoetkomen die graag zo'n inlaat willen. Daar is in het verleden wel vaker om verzocht. Bij zorgvuldige aanleg zijn de risico's zeer beperkt. En we gaan ervan uit dat de grondeigenaren zelf in de gaten houden dat alles goed functioneert. Onze rayonbeheerders zullen daarop toezien.'

VERVOLG OP PERCEELEMISSIE IN DE HAND?!

AANPAK PERCEELEMISSIE NOORDELIJKE KLEISCHIL

Eind vorig jaar liep 'Perceelemissie in de hand?!' af. Begin april is met deelnemers en belanghebbenden teruggeblikt op de bereikte resultaten en ook vooruitgekeken naar hoe nu verder.

Net als de belanghebbenden (handelshuizen, toeleveranciers en afnemers) en de uitvoerende partijen (Delphy en LTO Noord) willen we graag verder met een vervolg. Er zijn mooie resultaten bereikt maar 'we zijn er nog niet' qua doelen van de Kader Richtlijn Water (KRW) die in 2027 gerealiseerd moeten zijn.

De afgelopen jaren namen ongeveer 70 akkerbouwers deel aan 'Perceelemissie in de hand'. Een deel van hen heeft laten weten belangstelling te hebben voor een vervolg. Doel van 'Aanpak perceelemissie noordelijke kleischil' is: het verbeteren van de waterkwaliteit door het reduceren van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen, het toepassen van maatregelen in de praktijk, het verminderen van de milieudruk bij het gebruik van middelen en meer meten.

AANPAK

In dit vervolg staan de volgende aanpak centraal: de boer aan het roer, het uitvoeren van emissie reducerende maatregelen voor zowel de korte als de langere termijn

en waar mogelijk een stapeling van maatregelen om perceelemissie zo veel mogelijk te beperken. Er wordt gewerkt met een gebiedsmakelaar die het bedrijf in beeld brengt en kijkt naar een mogelijke match met een adviseur. Er zijn drie sporen waaraan gewerkt wordt: bodem, directe maatregelen en de benutting van middelen.

MEER INFORMATIE

Akkerbouwers die zich afvragen wat deelname oplevert: Individuele begeleiding op het gebied van duurzaam bodembeheer. En dus maatwerk per bedrijf, een aantal gebiedsbijeenkomsten en de mogelijkheid om boerenexperimenten uit te voeren. Het project is inmiddels door LTO Noord, met onze steun, ingediend bij SNN. Wie meer informatie wil of zich al wil aanmelden als deelnemer dat kan bij: Sjoerd van der Meulen van LTO Noord via svdmeulen@ltonoord.nl

VORIG JAAR IS DE SPREEKWOORDELIJKE 'BEZEM DOOR DE MIDDELENKAST' GEHAALD. AKKERBOUWERS, BOLLENTELERS EN LOONWERKERS KONDEN LAAGDREMPELIG, KOSTELOOS EN ANONIEM HUN VEROUDERDE GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN INLEVEREN. DAT LEVERDE HET VOLGENDE OP:

AFGEVOERDE KILO'S:
5.725

GEMIDDELD PER BEDRIJF:
44 KG

RESULTATEN BEZEM DOOR DE MIDDELENKAST

AANTAL DEELNEMERS:
144

BIJ **14** DEELNEMERS
HOEFDEN GEEN RESTANTEN
GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN
AFGEVOERD TE WORDEN.

DAARMEE HEEFT
35%
VAN ALLE FRIESE
AGRARIËRS
DEELGENOMEN

DIT BETEKENT DAT **10%**
VAN DE BEZOCHTE LAND- EN
TUINBOUWBEDRIJVEN ZIJN
MIDDELENKAST OP ORDE HAD.

Bron: www.bezemdoordemiddelenkast.nl

ADVIES EN SUBSIDIE HELPEN BIJ AANPASSEN
ERF OM ERFAFSPOELING TE VOORKOMEN

**'NU AANVRAGEN,
BINNEN DRIE JAAR
UITVOEREN!'**

*Thomas Pollema,
akkerbouwer in Alde
Leie. Foto: Fotobureau
Hoge Noorden*

'Als je dit jaar vóór half november je erfplan indient en subsidie aanvraagt, heb je nog drie jaar de tijd voor de uitvoering.' Projectleider Tjeerd Hoekstra van Schoon Erf, Schoon Water Akkerbouw: 'Als je plannen hebt, moet je er nu bij zijn. Laat je informeren, maak gebruik van de mogelijkheden die dit project biedt zowel qua kennis en advies als de financiële ondersteuning.'

'Schoon Erf, Schoon Water Akkerbouw Friesland is een mooie mogelijkheid voor akkerbouwers in Friesland om het erf toekomstbestendig te maken', zo vervolgt Hoekstra. 'De circa 90 deelnemers, hebben een startbijeenkomst bijgewoond waar ze geïnformeerd zijn over de wet- en regelgeving rond erfafspoeling. En door de coronamaatregelen van de afgelopen twee jaar zijn er individuele bedrijfsbezoeken geweest van adviseurs van CLM met advies op maat. Insteek daarbij was kijken wat er nodig en mogelijk is op het erf,' aldus Hoekstra. 'De subsidieregeling loopt, de eerste aanvragen zijn inmiddels afgehandeld en ook zijn de eerste deelnemers klaar met de maatregelen.'

WASPLAATS

Thomas Pollema, akkerbouwer in maatschap met zijn ouders en broers en zus op 90 hectare in Alde Leie, is één van die deelnemers. De Pollema's hebben op basis van het erfplan bij de bouw van een nieuwe schuur een was- en spoelplaats aangelegd onder de overkapping van deze schuur. Pollema: 'Bij ons kwamen twee routes bij elkaar, we wilden een nieuwe aardappelbewaarschuur bouwen en waren al deelnemer aan dit project. Bij een nieuwe schuur hoort ook een erf. Een paar jaar terug is bij ons een putmeting gedaan door het waterschap en daar kwam uit dat het beter moest qua erfafspoeling.'

ADVIES OP MAAT

Hoekstra vindt het belangrijk om misverstanden die de ronde doen uit de weg te ruimen. 'Sommige akkerbouwers denken dat ze een was- of spoelplaats moeten aanleggen. Dat is niet het geval. Je hebt de mogelijkheid om die maatregel te nemen die het beste bij jouw bedrijf en jouw erf past. Het gaat erom om emissies van het erf te voorkomen. Dat kan op verschillende manieren. Maak daarom gebruik van de mogelijkheid die dit project biedt om advies op maat te krijgen. En dat daar vervolgens ook subsidies voor beschikbaar zijn, is mooi meegenomen.' Dat laatste beaamt Pollema: 'Het is wel een flinke investering, de subsidie helpt mee om het toch te doen. Bovendien werkt het straks prettiger als we het goed voor elkaar hebben.'

ER BIJ ZIJN

Er is subsidie beschikbaar voor bijvoorbeeld een opslagplaats voor aardappelsorteergrond, het oplossen van risicovolle situaties of aanschaf van een kistenwasser met circulatiesysteem. De subsidie bedraagt maximaal € 14.000 per bedrijf. Het is mogelijk om samen met een of meer collega's een maatregel te nemen. In dat geval is de subsidie maximaal € 20.000. In het project waarvan het voorlichtingsdeel loopt tot eind 2022, is nog ruimte voor deelnemers. Pollema onderschrijft deze oproep: 'De feedback op ons erfplan vond ik waardevol. Het paste in ons totaalplaatje en was makkelijk mee te nemen in de bouwplannen. Ik zie zeker de meerwaarde voor ons bedrijf op termijn, het is prettig dat Fumo en Wetterskip Fryslân meekijken naar de plannen, nu zijn we klaar voor de toekomst en dat is ook wat waard.'

Meer informatie? Mail dan naar Tjeerd Hoekstra via thoekstra@ltonoord.nl of kijk op www.dawnoordnederland.nl/akkerbouwfriesland/

WATERNAVEL: EEN PROBLEEM VAN ONS ALLEMAAL

Hij kwam als vijverplant naar Nederland, maar zit nu ook in het oppervlaktewater. Daar woekert de grote waternavel er lustig op los. En dat gaat ten koste van de doorstroming én de biodiversiteit. Waren we voorgaande jaren de exoot nog aan het bestrijden, nu zetten we in op elimineren. Hoe we dat doen? Door de inzet van extra mankracht én door de waternavel voor het hekkelseizoen te elimineren. En dat betekent werk aan de winkel. Vooral in Zuidoost-Fryslân. Samen met de Provincie Fryslân, de Friese gemeenten én de agrariërs. Alleen dan is deze exoot te stoppen.

Als je de snelgroeiende waternavel (en trouwens ook andere exoten zoals de watercrassula) z'n gang laat gaan, verspreidt 't zich als een groen tapijt in sloten en kanalen. Het laat geen ruimte voor andere soorten en blokt het licht onder de oppervlakte. Andere planten en ook dieren gaan dood of zoeken een veilige plek. Ook blokkeert de waternavel de doorstroom en dat kan invloed hebben op de waterkwaliteit. En dat is juist wat we als waterschap niet willen.

MET WORTEL EN AL

Dit jaar zetten we dus meer mankracht in om de waternavel te bestrijden. En we zijn nu, dus voor het hekkelseizoen, de woekerende exoot aan het elimineren. Dat betekent dat we de exoot met wortel en al uit onze hoofdwatgangen te halen. Elk stukje kan namelijk uitgroeien tot weer een nieuwe plant. Dus als iedereen meehelpt en z'n verantwoordelijkheid pakt, kunnen we dit probleem de baas zijn.

Je kunt helpen. Hoe? Door jouw schouwwater(en) te hekkelen zonder messen, maar de waternavel er compleet met wortel en al eruit te scheppen. Als je het met messen doet, dan blijft namelijk de wortel zitten en knip je het op in kleine stukjes. Dat verspreidt zich weer en groeit weer uit tot een compleet 'tapijt'. En hoe klein het ook nog is, trek het er gelijk uit. Gooi het spul ver op de walkant om uit te laten drogen.

DIT KUN JE ZELF DOEN OM DE GROTE WATERNAVEL TE BESTRIJDEN

Controleer regelmatig de sloten rondom jouw percelen. Tref je de grote waternavel aan? Haal het er zelf uit of laat de sloot hekkelen. Maar dan niet met de messen aan. Schep het er met wortel en al uit. Zo wordt de plant niet versnipperd want elk stukje kan uitgroeien tot een nieuwe plant. Leg de hekkelspecie ver genoeg op de kant en spreid het uit, zodat het opdroogt.

Doet een loonwerker het? Zorg dat hij bij het hekkelen de messen uit zet. Vraag ook of hij de machine schoonmaakt, voordat hij naar een ander perceel gaat. Zo voorkom je dat de grote waternavel zich via de machine verspreidt.

Heb je nog vragen? Neem dan contact op met Niels Koetsier, vakgroepleider exotenbestrijding, via 058 292 22 22.

WAT ZIJN DE GEVOLGEN VOOR DE WATERKWALITEIT?

2021 WAS IN TEGENSTELLING TOT VOORGAANDE JAREN EEN NAT JAAR. EIND APRIL BEGON HET FLINK TE REGENEN EN HEEL MEI IS HET NAT GEWEEST, ZELFS MET REGIONALE CLUSTERBUIEN. OOK DE DAAROPVOLGENDE MAANDEN KENMERKTEN ZICH DOOR EXTREME (PLAATSELIJKE) CLUSTERBUIEN. VOORGAANDE JAREN HADDEN LATEN ZIEN DAT WE VOORAL VEEL GEWAS-BESCHERMINGSMIDDELEN IN HET WATER AANTREFFEN NA HEVIGE REGENBUIEN, IN VERBAND MET DE AFSPOELING EN/OF UITSPOELING.

ACHT MEETPUNTEN

Voor het landelijk meetnet gewasbeschermingsmiddelen doen we iedere twee weken een meting op acht meetpunten (in de periode april tot en met oktober). In totaal onderzoeken we op 185 stoffen. In 2021 troffen we 79 verschillende stoffen minimaal één keer aan en hiervan zijn 27 stoffen minimaal één keer boven de waterkwaliteitsnorm aangetoond.

Het aantal verschillende stoffen dat we aantreffen, is lager dan in 2019 en 2020, maar vergelijkbaar met 2017 en 2018. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat er steeds minder middelen toegepast mogen worden. Toch hebben we behoorlijk veel stoffen boven de detectiegrens aangetroffen, soms norm overschrijdend. Het is lastig te vergelijken over de jaren heen, omdat er elk jaar weer andere stoffen worden aangetroffen. De wijzigingen in de aangetroffen stoffen zijn te verklaren door het verschuivende middelenpakket en de ziektedruk. Om beter inzicht te krijgen in het verloop over de jaren willen we de komende periode kijken naar de totale toxische druk van de middelen.

TOP 5

In figuur 1 staat een overzicht met de vergelijking van de top 5 aangetroffen stoffen boven het jaargemiddelde (JGM) of de maximaal aanvaardbare concentratie (MAC) normen voor de periode 2019 - 2021. De middelen zijn hier gekoppeld aan de werkzame stof. Voor Gardo Gold bijvoorbeeld gaat het om de werkzame stof terbutylazine (Gardo Gold bevat ook metolachloor die in het middel Dual Gold voorkomt). Het meest opvallende is dat Calypso niet meer voorkomt in de top 5. Dit is te verklaren doordat het middel niet meer toegepast mag worden sinds 2021.

GEZONDE BODEM = WEERBARE BODEM

Zoals we in voorgaande jaren al concludeerden, blijkt afspoeling een belangrijke emissieroute van gewasbeschermingsmiddelen te zijn. Eén van de mogelijkheden om hier iets aan te doen kan via het organische stofgehalte in de bodem. Een goede organische stofbalans zorgt voor een weerbare bodem. Daarnaast bindt een deel van de gewasbeschermingsmiddelen zich aan het organisch materiaal in de bodem. Tot slot wordt water beter vastgehouden in een gezonde bodem met voldoende organisch materiaal. Zodoende is de bodem beter beschermd tegen uitdroging en afspoeling.

TOP 5 JGM 2021

Fandango
Signum
Gardo Gold
Dual Gold
Gazelle

TOP 5 JGM 2020

Calypso
Fandango
Imidacloprid
Amistar
Gardo Gold

TOP 5 JGM 2019

Calypso
Fandango
Imidacloprid
Signum
Sencor

TOP 5 MAC 2021

Stomp
Infinito
Sumicidin
Reflect
Fandango

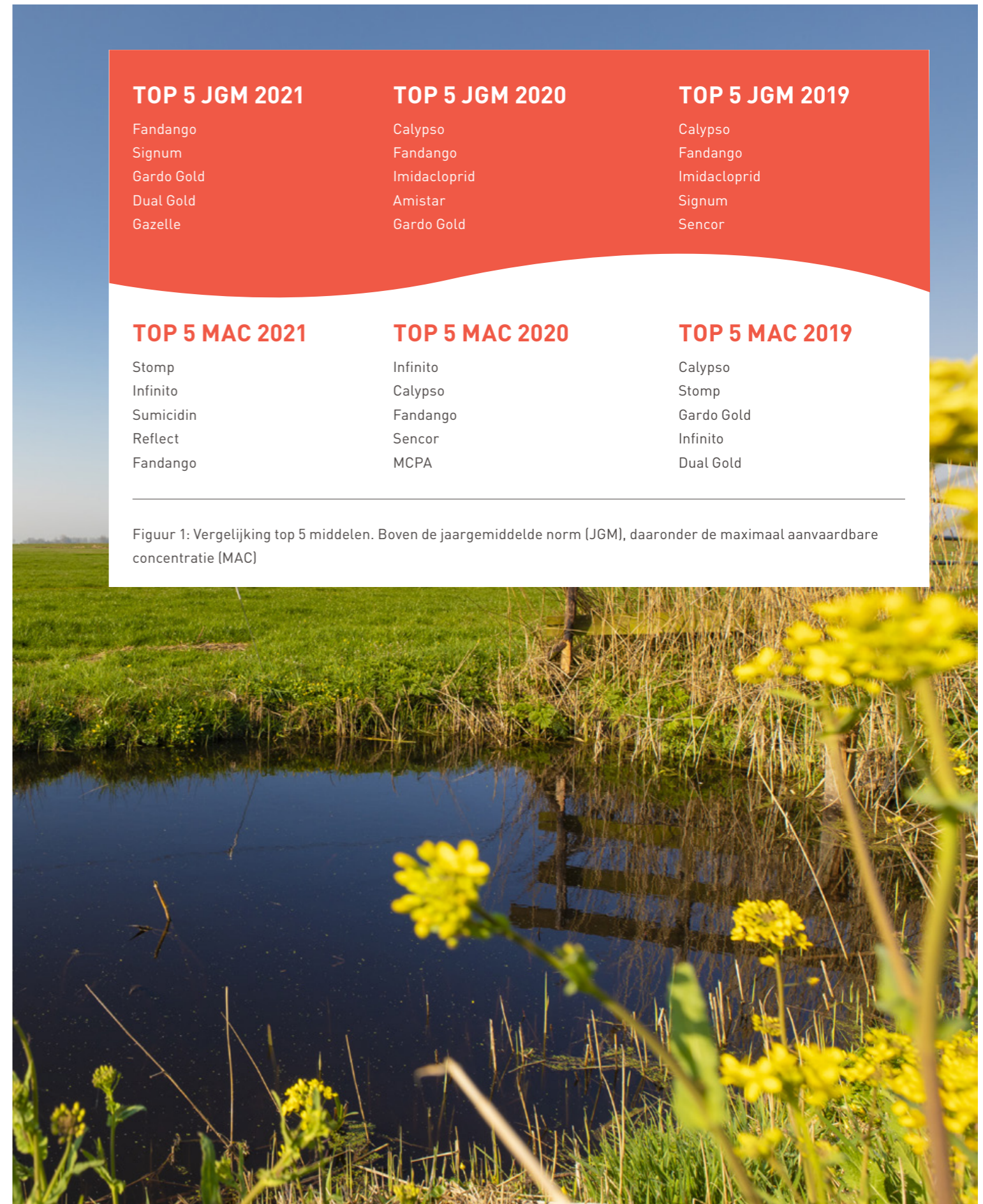
TOP 5 MAC 2020

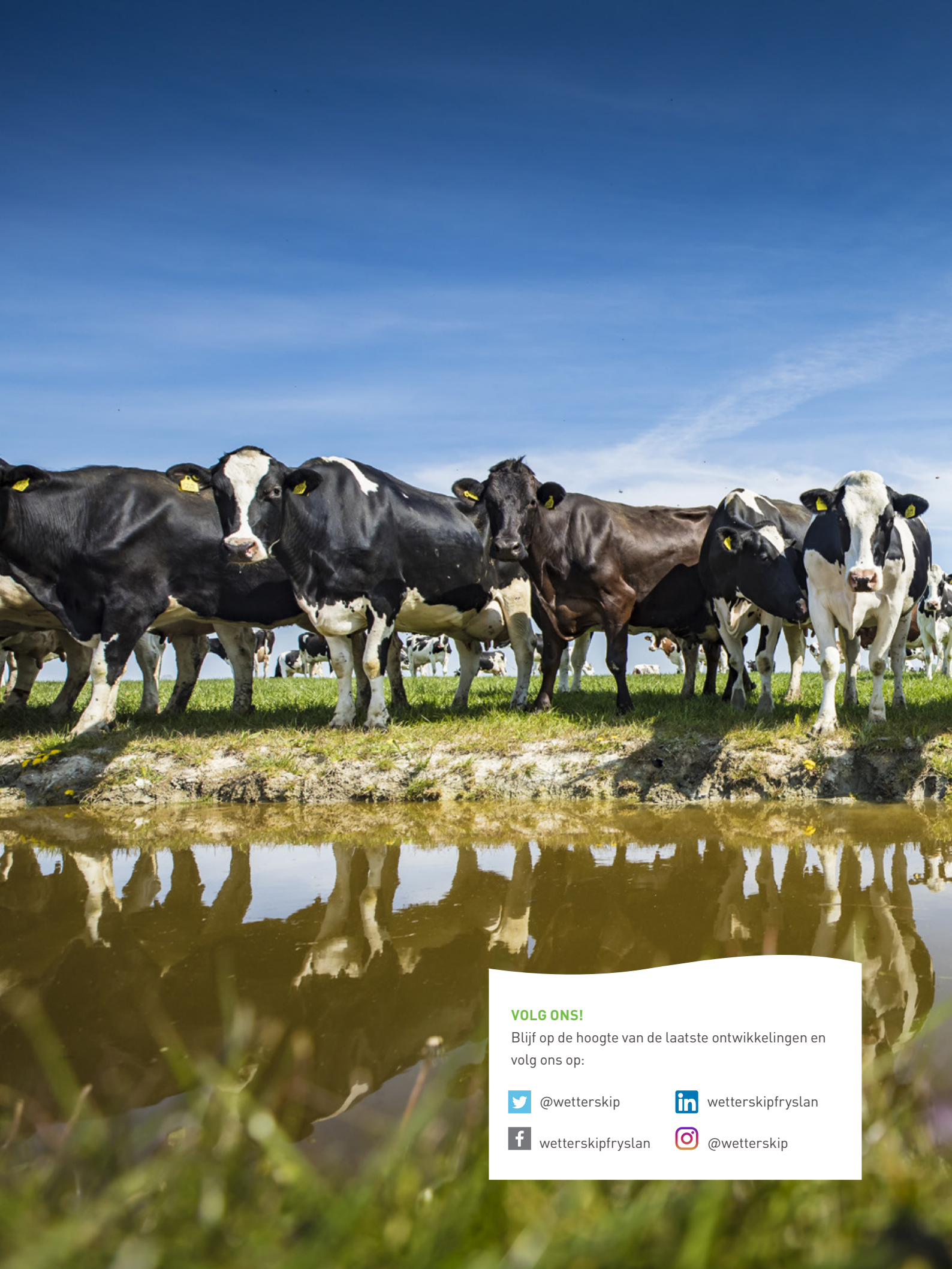
Infinito
Calypso
Fandango
Sencor
MCPA

TOP 5 MAC 2019

Calypso
Stomp
Gardo Gold
Infinito
Dual Gold

Figuur 1: Vergelijking top 5 middelen. Boven de jaargemiddelde norm (JGM), daaronder de maximaal aanvaardbare concentratie (MAC)

VOLG ONS!

Blijf op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en volg ons op:

 @weterskip

 weterskipfryslan

 weterskipfryslan

 @weterskip